

Motion till riksdagen 2011/12:U19

av Ulf Holm m.fl. (MP)
med anledning av skr. 2011/12:105

Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2011

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om EU:s budget.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att klimatanpassa EU:s budget.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige måste ta initiativ till att bekämpa oegentligheter i EU.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om EU:s jordbrukspolitik.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utfasningen av EU:s exportsubventioner.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bindande mål för energieffektivisering.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en skatt på finansiella transaktioner på EU-nivå.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att EU-parlamentet ska ha ett säte.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för ökad öppenhet och insyn inom EU.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bristen på handlingar på svenska till EU-nämnden.

Fel! Okänt namn på

Inledning

Regeringen har sedvanligt inkommit med sin skrivelse till riksdagen om verksamheten i EU under föregående år. I skrivelsen listas stora och små frågor på alla de områden som EU omfattar – från EU:s omfattande jordbrukspolitik till toppmötet mellan EU och USA.

Inför EU:s ministerrådsmöten sammanträder regeringen med riksdagens EU-nämnd för att informera och samråda om de olika ärenden som står på ministerrådets dagordning. Miljöpartiet de gröna har fortlöpande under året lämnat synpunkter på de förslag som varit uppe till diskussion, samt på regeringens agerande kring dessa, och i flera fall har vi också i EU-nämnden anmält en avvikande mening gentemot regeringens agerande.

I denna motion kommer vi därför i princip inte att återkomma med våra eventuella invändningar mot regeringens agerande i avslutade frågor. I stället inriktar vi oss främst på sakfrågor som inte är avslutade eller på regeringens övergripande inställning på vissa områden inom EU som vi bedömer vara viktiga och där vi inte delar regeringens inställning eller där vi menar att denna är otydlig. Vi tar också upp frågor som har bäring på regeringens samråd med riksdagens EU-nämnd.

Den ekonomiska och finansiella krisen

EU:s verksamhet 2011 präglades i stor utsträckning av den ekonomiska och finansiella krisen. En rad extramöten hölls och i snabb takt infördes reformer inom EU för att hantera den djupa ekonomiska kris som drabbat eurozonen. Det är viktigt att konstatera att eurosamarbetet är en bidragande orsak till den ekonomiska krisen. Systemet med en valuta och en ränta för så olika ekonomier har bidragit till att länder haft en konstgjord låg ränta som lett till en hög skuldsättning som bidragit till en överhettning i ekonomin. Detta grundläggande problem löses inte genom de föreslagna mekanismerna.

Sverige är inte med i euron, och flertalet reformer som beslutades eller som man inledde förhandlingar om berör därför inte Sverige. Krav på bättre budgetdisciplin är något som Miljöpartiet generellt tycker är mycket bra och vi har inte heller motsatt oss dessa förslag på EU-nivå.

Det finns en fara i att den snabba reformtaket gör att demokratiska principer sätts åt sidan. Att införa långtgående reformer som inte har stöd bland befolkningen skapar inte stabilitet och trygghet i ekonomin utan riskerar snarare att bygga in en ökad osäkerhet i det europeiska politiska och ekonomiska systemet. Ett aktuellt förslag gäller stabilitetsmekanismen ESM, som har fått hård kritik för att den inte styrs enligt demokratiska principer och att konstruktionen inte möjliggör insyn och demokratisk granskning av verksamheten. Enligt fördraget ska exempelvis ESM-rådets ordförande, ledamöter och suppleanter samt den verkställande direktören och övrig personal åtnjuta immunitet mot rättsliga förfaranden när det gäller handlingar som de utför i

sin tjänsteutövning. Fördraget säger också att ESM, dess egendom, fonder och tillgångar ska ha immunitet mot varje form av juridisk behandling. Detta rimmar illa med principerna om att ansvariga ska kunna ställas till svars för de handlingar de utför och att misstag som begås ska kunna rättas till med juridiska medel.

För närvarande hanterar riksdagen en proposition från regeringen gällande ESM, och vi lägger därför inga förslag på tillkännagivande kring detta i denna motion.

Översyn av EU:s budget

En översyn av EU:s omfattande budget har nu inletts. En punkt ser vi som angelägen att lyfta fram särskilt, nämligen att klimatsäkra EU:s budget. Regeringen måste nu mycket konsekvent ta initiativ till att EU:s budget anpassas så att framtidsfrågor som klimat- och miljöpolitik prioriteras och får en ökad andel av EU:s budgetram samt att EU:s budget klimatsäkras, dvs. att budgeten inte ska gå till verksamhet som förstör klimatet. Det betyder t.ex. mindre ekonomiska resurser till motorvägar och flygplatser och mer pengar till järnvägar. När det gäller just järnvägspolitiken finns ett klart mervärde för EU: Ska människor kunna ersätta flygresor (som förstör klimatet) med järnvägsåkande (som är bättre för miljön) krävs också att järnvägsnäten över gränserna förbättras och att en kraftig utbyggnad av höghastighetståg inom och över nationsgränserna görs.

Miljöpartiet anser att det bör tillsättas en särskild arbetsgrupp på EU-nivå för att se över EU:s budget utifrån klimatfrågan, som ett led i den påbörjade översynen, och se på hur och inom vilka områden åtgärder krävs för att EU-budgeten ska kunna klimatsäkras. Det borde ligga både i Sveriges och i EU:s intresse att försöka vrida budgeten till en utveckling som inte påskyndar klimatförändringarna. Tyvärr är det så att stora delar av EU:s budget i dag är direkt klimatförstörande, trots de målsättningar som har satts upp av EU med att bl.a. sänka utsläppen med 20 procent fram till 2020. Att klimatsäkra EU:s budget borde vara ett svenskt krav att driva inom EU. Detta bör ges regeringen till känna.

Ansvarsfrihet för EU-kommissionen

Trots att EU:s revisionsrätt återigen inte har kunnat ge en ren revisionsförklaring gällande korrektheten i hur EU:s pengar används har den tagits upp av regeringen i skrivelsen. Att man inte kan lämna en ren revisionsförklaring betyder att man inte kan intyga att allt har gått rätt till, utan konstaterar att det finns oegentligheter. Hur mycket som är svinn och bedrägerier vet man inte exakt, men det finns. Regeringens åsikt, som redovisades inför EU-nämnden i februari 2011 inför beslut om rekommendation på Ekofinmötet, är att det inte

Fel! Okänt namn på

är bra men att man hoppas att ansvariga, dvs. EU-kommissionen, ska skärpa sig. Regeringen valde därför att med likasinnade länder lägga ned sin röst, vilket vi tycker är ett steg i rätt riktning. Men vi delar inte regeringens åsikt att EU-kommissionen på allvar skulle ta itu med frågan, vilket nu 2012 visar sig vara korrekt. Sverige borde därför inte rösta för ansvarsfrihet för EU-kommissionen 2011. Vi är dock glada för att regeringen nu 2012 är öppen för att rösta nej till ansvarsfrihet för EU-kommissionen eftersom ingen förbättring skett 2011 utan det har tvärtom skett en försämring.

Det pågår sedan flera år ett arbete med att försöka komma till rätta med problemen, såväl inom EU-kommissionen som i medlemsstaterna. Detta arbete har dock pågått i flera år nu och fortfarande kan inte revisionsrätten avge något ordentligt intyg om hur EU handhar alla pengatransaktioner. Miljöpartiet menar därför att Sverige borde agera mer för att fusk med EU-medel ska bekämpas. Vi anser därför att Sverige ska ta initiativ till att bekämpa oegentligheter i EU. Detta bör ges regeringen till känna.

Jordbruk

EU:s jordbrukspolitik är, trots vissa reformer, omodern och bygger i stor utsträckning på målformuleringar från efterkrigstiden. Den skapar en över-skottssituation på EU-marknaden, vilket leder till att överskott dumpas på världsmarknaden och därigenom slår ut jordbruksproduktionen i fattiga länder. Inför reformeringen av EU:s jordbrukspolitik är Miljöpartiets inriktning att direktstöd ska fasas ut och att stöd i princip enbart ska betalas ut för miljönyttan. Detta bör ges regeringen till känna. Utformningen ska ske så att jordbruk kan bedrivas i hela landet.

I skenet av en växande befolkning i världen och globalt sett minskad åkerareal per person, är det Miljöpartiets vilja att öka självförsörjningsgraden för livsmedel och foder. Vi vill också se en övergång till ekologiskt lantbruk.

Regeringens linje är dock alldeles för svag gentemot EU-kommissionen och andra medlemsländer. Miljöpartiet anser att målsättningarna måste skärpas:

EU:s resurser måste i högre grad gå till att möta nya hot som klimatförändringarna, förlusten av biologisk mångfald, jordförstörelse, vattenbrist och liknande. Åtgärder för att minska användningen av fossila bränslen och konstgödsel inom jordbruket borde ha en hög prioritet i EU.

Fördelningen av EU-stödet måste hanteras. En utjämning av stödnivåer mellan olika medlemsländer måste genomföras. Genom att tydligare koppla stödet till miljöfaktorer skulle stödet delas på fler och mindre aktörer.

EU:s exportsubventioner ska vara avskaffade till 2013 i enlighet med tidigare beslut. Det är viktigt att Sverige bevakar att så också blir fallet. Detta bör ges regeringen till känna.

Fiske

EU:s fiskeavtal med tredje land har haft många brister, och vi i Miljöpartiet har kritiserat avtalen och många gånger röstat mot att teckna sådana. Ett huvudkrav är att avtal inte träffas med diktaturer. Mänskliga fri- och rättigheter måste respekteras av det land EU ska träffa fiskeavtal med. Ett annat grundkrav är att fiske bara får bedrivas på ett överskott, alltså inte tära på kapitalet.

Här ser vi att reformeringen av den gemensamma fiskeripolitiken har tagit en positiv vändning vad gäller den internationella dimensionen. Vi välkomnar dessa framsteg och utgår från att regeringen fortsättningsvis kommer att följa de nya riktlinjerna, i stället för att som tidigare t.ex. stödja EU-fiske på ockuperat vatten.

Miljö- och klimatpolitiken

Vi menar att de miljörelaterade frågorna inom EU för närvarande generellt sett blir alldeles för styvmoderligt behandlade. Vi menar att regeringen borde ta miljöarbetet inom EU på större allvar och driva frågorna med ökad kraft.

I vissa fall är regeringen inte bara passiv utan motverkar rent av miljöambitionerna. Ett viktigt exempel handlar om innovativa mekanismer för att finansiera utsläppsminskningar och klimatanpassning i syd. De bilaterala överföringar som sker i dag är inte i närheten av de åtaganden vi gjort. Om inte medlemsländerna radikalt ökar sina budgetar för klimatfinansiering kommer vi att behöva nya finansieringsmekanismer. Inom EU har det diskuterats en rad sådana – alltifrån skatter på flygbränsle och fartygsbränsle till skatter på finansiella transaktioner eller aktiviteter – men regeringen har i allmänhet motverkat dessa eller förhållit sig passiv. Det rimmar illa med regeringens tal om att klimatarbetet till stor del ska ske utomlands.

Mot bakgrund av att EU:s mål om 20 procent energieffektivisering inte bedöms uppnås, är det olyckligt att den svenska regeringen motsätter sig alla konkreta förslag för hur målet ska kunna uppnås. Energieffektivisering är viktigt för att kunna nå uppsatta klimat- och miljömål.

När Danmark som ordförandeland nyligen föreslog en effektivisering om 1,5 procent per år sade den svenska regeringen än en gång nej. Motiveringen var att det skulle missgynna svensk industri. Miljöpartiet menar tvärtom att regeringens motstånd mot energieffektivisering riskerar att slå ut svenskt näringsliv när andra länder producerar samma produkter med mindre energi.

För att klara den globala konkurrenskraften behövs en politik för att använda energin smartare och kunna minska energislöseriet. Potentialen för effektivisering är enorm. En genomsnittlig svensk konsument i dag dubblar så mycket el som en dansk, tysk eller engelsman.

Den statliga Energieffektiviseringsutredningen pekar på att den årliga energianvändningen i Sverige kan minska med 50 terawattimmar (TWh) på bara några år och att hela minskningen kan göras med lönsamhet för den

Fel! Okänt namn på

enskilde och för samhället redan på kort sikt. Miljöpartiet tycker därför att Sverige ska ställa sig bakom förslagen om bindande mål för energieffektivisering.

Skatt på finansiella transaktioner

Frågan om skatt på finansiella transaktioner har mot bakgrund av finanskrisen fått förnyad aktualitet. EU-kommissionen presenterade i september 2011 ett förslag på skatt på omsättningen av aktier, fondandelar och obligationer och beräknar att denna skulle ge årliga inkomster på drygt 57 miljarder euro samt minska volatiliteten på finansmarknaden. Regeringarna i bl.a. Frankrike, Finland och Österrike driver på för att en transaktionsskatt ska träda i kraft den 1 januari 2014. Det är djupt beklagligt att den svenska regeringen agerar bromskloss och aktivt motverkar en reform som syftar till att skapa en långsiktigt stabil ekonomi, där investeringar i den reala ekonomin ges företräde framför spekulation i finansiella instrument. Miljöpartiet anser att EU-kommissionen ska fortsätta utreda möjligheterna att införa en skatt på finansiella transaktioner. Miljöpartiet delar dock inte EU-kommissionens förslag att intäkterna av denna skatt ska tillfalla EU i form av egna medel utan anser att om de inte går direkt till en fond för klimatåtgärder i syd så borde medlemsstaterna få dessa medel. Detta bör ges regeringen till känna.

Ett säte för EU-parlamentet

EU-parlamentet har i dag två möteslokaler, dels huvudkontoret i Bryssel, Belgien, dels möteslokalen med tillhörande kontor i Strasbourg, Frankrike. På båda ställena finns nybyggda lokaler till mångmiljardbelopp. Huvudsakligen används lokalerna i Bryssel där man befinner sig tre veckor i månaden. Sedan åker man till Strasbourg en vecka i månaden för ett fyradagarsmöte.

Flyttcirkusen är en makalös misshushållning med ekonomiska resurser genom att EU-parlamentet håller sig med två stora byggnader, varav den i Strasbourg bara används fyra dagar per månad. Resten av månaden står lokalerna tomma.

Förutom att ledamöterna i EU-parlamentet ska ta sig till Strasbourg, vilket inte betyder så mycket eftersom de kommer från olika delar av EU, är det i runda tal 3 000 personer som ska transporteras mellan främst Bryssel och Strasbourg. Personal, assistenter, EU-kommissionens ledamöter och tjänstemän, journalister, tolkar, översättare med flera ska göra denna resa en gång i månaden. Till detta kommer material och underlag som transporteras i ett 20-tal lastbilar från Bryssel till Strasbourg. Detta kostar skattebetalarna över 2 miljarder kronor per år, lågt räknat.

Gröna gruppen i EU-parlamentet tog för några år sedan fram en studie för att se vilka miljöeffekter denna flyttcirkus har. Det är The Stockholm Envi-

ronmental Institute vid Yorkuniversitetet som gjort studien. Resultatet är skrämmande. Mellan 20 000 och 30 000 ton koldioxidutsläpp per år generera denna cirkus, vid en försiktig uppskattning (t.ex. är inte utsläppen för att hålla byggnaderna med värme den period de inte används inräknade). Det är lika mycket som 13 000 tur- och returesor med flyg över Atlanten eller vad 4 000 genomsnittshushåll i London producerar per år.

Miljöpartiet anser mot bakgrund av ovanstående att EU-parlamentet enbart ska ha *ett* säte, företrädesvis Bryssel, och att den svenska regeringen ska verka för detta. Detta bör ges regeringen till känna.

Öppenhet och insyn

Frågor om öppenhet och insyn är viktiga att driva inom EU. Även om vissa måttliga steg har skett inom EU i riktning mot ökad öppenhet återstår mycket att göra. Bakslag har dock också skett, inte minst de senaste åren, då hanteringen av olika reformer för att möta den ekonomiska och finansiella krisen väldigt ofta skett bakom stängda dörrar och hemligstämplade underlag. Det är inte bra. Vi menar därför att det är av avgörande betydelse att de länder som önskar öppenhet inom EU med kraft verkar för detta. Vi vill därför att regeringen kraftfullt engagerar sig i arbetet för ökad öppenhet inom EU.

Som ett led i arbetet med ökad öppenhet borde regeringen även se över hur insynen och öppenheten när det gäller EU-frågorna i Sverige kan öka.

Skriftliga underlag till utskotten och EU-nämnden inför rådsmöten

Regeringen har skyldighet att informera och samråda med EU-nämnden inför rådsmöten. Numera finns också ordningen att utskotten ska involveras mer och tidigare i processen än vad som varit fallet tidigare. Till dessa möten finns i regel skriftliga underlag. Det finns dock fortfarande problem med att underlagen kommer sent, och i flera fall finns de inte på svenska, utan ofta på engelska. Detta gäller främst underlagen till EU-nämnden, som i regel kommer sist i riksdagens process inför ministerrådsmötena.

Miljöpartiet anser inte att det är godtagbart att det material som tillsänds EU-nämnden inför kommande ministerrådsmöten i så stor utsträckning enbart är på engelska. Vi menar att detta är oacceptabelt, inte minst ur demokratisk synvinkel. Språkkunskaper ska inte utgöra ett kriterium för möjligheten att utöva sin kontrollmakt som folkvald och för att kunna påverka regeringens agerande i EU-arbetet. Även för den som behärskar engelska i någorlunda hög grad utgör de enorma textmassorna (som EU-nämnden oftast får samma vecka som EU-nämnden har möten) en svårighet, då det till största delen handlar om ett komplicerat och rättsligt språk där det är viktigt att man även

Fel! Okänt namn på

kan förstå detaljerna för att korrekt kunna bedöma de frågeställningar som behandlas. Det faktum att EU-dokument också ofta är fyllda med en EU-jargong och svårbegripliga formuleringar gör det inte heller lättare att begripa texterna.

Vi inser naturligtvis att det inte alltid är regeringen som kan lastas för EU:s otillräcklighet på området, men efterlyser ett mer aktivt agerande från regeringens sida för att åtgärda problemet eftersom situationen inte är tillfredsställande och inte har så varit alltsedan Sverige blev medlem i EU. Detta bör ges regeringen till känna.

Stockholm den 30 mars 2012

Ulf Holm (MP)

Bodil Ceballos (MP)

Maria Ferm (MP)

Helena Leander (MP)